

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3233

28
2-22

1880

ԶԱՅՆ

“Թէ որ մեկը ասնց վրայ աւելցընէ , Ասոուած անոր վրայ պիտի աւելցընէ ան հարուածները որ աս գրքիս մեզ գրուած են , Եւ թեոր մեկը աս մարգարեռեանս գրքին խօսքերն պակսեցընէ , Ասուած անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ կենաց ծառէն Եւ սուրբ քաղաքէն որ աս գրքիս մեզը գրուած են : , Յայտ . ԻԱ . 18, 19 :

28
2-22

Կ. ՊՈՂԻՄ

ՏՊԱԳՐ. Յ. Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

1380

2010

93004

28
2-22 w/

2012

զԱՅՆ

“ Թէ որ մէկը ասոնց վրայ աւելցընէ , Աստուած անոր վրայ պիտի աւելցընէ ան հարուածմէրը որ աս զրքիս մէկ զրուած են , Եւ թէոր մէկը աս մարզաքուրեանս զրքին խօսքերէն պակսեցընէ , Աստուած անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ կենաց ծառէն եւ ուորք քաղաքէն որ աս զրքիս մէկը զրուած են : , Յայտ . ԻԱ . 18, 19 :

559
39

4. 901.1

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Է. Մ. ՄԱՆՈՒԿԻԵՎ

1880

ԶԱՅՆ

“Թէ որ մեկը ասոնց վրայ աւելցընէ, Աստուած անոր վրայ պիտի աւելցընէ ան հարուածները որ աս գրքիս մեզ գրուած են, եւ քէ որ մեկը աս մարգարեկութեանս գրքին խօսքերն պակսեցընէ, Աստուած անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ կենաց ծառէն եւ սուրբ քաղաքէն որ աս գրքիս մեզը գրուած են:,, Յայտ ԽԱ. 18, 19.

Խիստ ցաւալի և միանդամայն անուրանալի իրողութիւն մի է, որ Քրիստոնեայ ազգաց և ժողովրդոց մէջ զանազան հարանուանութեամբ զանուած բաղմաթիւ բաժանումները թէ Քրիստոնէական սուրբ կրօնքին տկարութեանը պատճառ և թէ հեթանոսաց գարձի գալուն և Քրիստոնէութիւնը ընդունելուն մեծ արդելք եղած է:

Մէր “Զայնը” որախութեամբ կը բարձրացընեմք բոլոր աշխարհի առջեւ և մանաւանդ մեր սիրելի ազգին այս աւետիլու տալու թէ Ցէլը իր նախախնամութեամբը Ամերիկայի Միացեալ նահանգաց մէջ հզօր և բաղմաթիւ ժողովուրդ մը հանած է որոնք հաւատալով թէ Քրիստոնէից մէջ զանուած բաժանումները Յիսուս Քրիստոս մեր Ցիրօնը հոգւզն համաձայն չէ, և “Ես Պօղոսեան եմ, և մէկալը թէ Ապօղոսեան եմ” ըսելը “մարմաւոր է”, և թշնամի Աստուծոյ ժողովուրդին միութեանը, կը հրաւիրեն բոլոր աշխարհիու քրիստոնէայները որ մեկդի ձգեն մարդկային բոլոր խառնուրդները իրենց Քրիստոնէական սուրբ կրօնքն, և սուրբ գրոց սովորուցուած պարզ ճշմարտութիւններով միանուրդ ամենահզօր բանակ մը կազմեն աշխարհի մէջ, այս ժողովուրդը կը կոչուին:

«ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՇԽԱԲԵՐՑՆԵՐԻ ԿԱՄ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅԲ»

Այս կրօնական ժողովուրդը նաև կը կոչուին “Քրիստոսի Եկեղեցին”, “Աստուծոյ Եկեղեցին”, և “Քրիստոնէոյ Եկեղեցին”, քանզի աս անունները սուրբ գիրքին են, “Աստուծոյ Եկեղեցին”, և “Քրիստոսի Եկեղեցին”, ճիշտ սուրբ գրոց լեզուն է: (Տես Ա. Կար. Ձ. 2, եւ Հայկ. Ձ. 16)

Անոնք բոլոր մարդկային անունները և սուրբ գրոց համեմատ չեղած տիտղոսները չեն ընդունիր, ինչու որ մարդկային անունները և տիտղոսները բաժանումներ կը յառաջացընեն և կը յարատեւեն. Անոնք երկնից մէջ բաժանումներ չեն ակնկալեր և թափանձանոք կը պնդեն թէ առ աշխարհիս մէջ նաև Աստուծոյ ժողովուրդին մէջ բաժանումներ ըլլուլու չէ: (Տես Յավ. Ձ. 20, եւ Ա. Կար. Ա. 10.)

Բոլոր քրիստոնէից միութեանը համար անոնք եղայրական սիրով կառաջարկեն սուրբ գրոց խօսքերով և ոճերով բացայցած սուրբ գրոց ճշմարտութիւնները. Կթէ բոլոր Քրիստոնէական կրօնքին ուսուցիչները ճշգիւ սուրբ գրոց լեզուն գործածեն, զգուշանալով որ չի խուսափեն օրինակերէ այն պիսի վկայութիւններ որ իրենց գէմ կը համարուի, և ուրիշ վկայութեանց յաճախ գործածուելուն աշառու չի լինին, ու ասմանդերուն տմէնքն ալ նման դասեր և ապաւորութիւններ կրնդունին, և բոլոր մարդկային խառնուրդները և հերձուածուական զաղափարներ որ հիմայ Աստուծոյ ժողովուրդին մէջ բաժանման պատեր եղած են, շուտով կանհետանան, և մի արանելով Քրիստոնէութիւնը կը զօրանայ և կը յաղթանակէ իր բոլոր մշնամեացը գէմ:

“Քրիստոսի Աշխաբերցները” ու Կ իցէ մարդկային խսուափանութիւն կամ հաւատոց գաւանութիւն զործածելը կը մերժեն, որովհետեւ այսպիսի գաւանութիւնները հերձուածուական, հերետիկոսական, և Քրիստոնէական աղատութեան կործանիչ և աշխարհը Քրիստոնէութեան զանալու արդելք եղան, մանաւանդ որ պիտանա որութիւն չունին, ինչու որ կը հաւատամիք և կընդունիմք թէ սուրբ գիրքը անսխալէ, եւ վշկութեան պիտանի եղած ամեն բան կը պարտնակէ: (Տես Ա. Տրք. Գ. 16.)

Աստուծուածունջն է միմիայն հիմը որուն վրայ կը ջանան հաստատել բոլոր Քրիստոնէից միութիւնը, և կը վութեան հաւատոց էական մասերուն մէջ միութիւն, զաղափարաց մասերուն աղատութիւն և ամեն բանի մէջ սէր ունենալ, հաւատոց և զաղափարաց մէջ տեղը կը տարփերեն անոնք, և քանի որ հաւատքով մէկ են, զաղափարաց տարբերաց մէջ տեղը կը տարփերեն անոնք, և քանի որ հաւատքով մէկ են, զաղափարաց տարբերաց միութիւնը եր-

բէք միութեան արդեքը չեն համարիր , Տես Հովկ. Ժ. Պ. 1 իրենց ջանքը է խօսիլ երբ և ինչ բանի վրայ որ Աստուածաշոնջը կը խօսի , և լրել երբ և ինչ բանի վրայ որ Աստուածաշոնջը լուռ էնցած է , և այս կերպով արդելու Քրիստոնէից միութեան և աշխարհի գարձի գալուն առջեւ եղած գժուարութիւնները :

“ Միութեան մէջ զօրութիւն կայ ” բոլոր թշնամիք վանելու և յաղթանակն ստանալու , և մասնաւորապէս ճշմարիտ է այս երբ այդ միութիւնը Աստուծոյ յաւիսենական ճշմարտութեանը վրայ հիմնուուծ է . “ Միութեամբ հաստատ եմք , բաժանմամբ անկեալ ” օգտակար առած մի է թէ եկեղեցւոյն և թէ աշխարհի մէջ , Հռովմէադաւոնք շտաւոր են և միացեալ և իրենց գրութիւնը անհաշտ թշնամի մ’է քրիստոնէութեան :

Անհաւատութիւնը կը միացընէ իր գորքը Աստուծոյ ճըմարտութեանը գէմ , և անկրօնութիւնը կարիանայ և իր ջըրութեան աղեաւոր տարերքներն կը կազմակերպէ Սուրբ գրոյ անարատութեանը և ճշմարտութեանը գէմ , արդեօք արժա՞ն է որ մենք քրիստոնեայքս աղանդներու և հակառակ մասերու բաժնումք և մեղի սիրելի բայց անկենդան գաղափարայ պատճառաւ , ներքին պատերազմներով վատնեմք մեր գորութիւնը , քանի որ մեր թշնամիները կը միանան և մեր գործքերը կը պաշարեն :

“ Քրիստոսի աշտիերաները ” շտա բանսարկության անտեղեակ և նախապաշտամեալ մարդոց ձեռամբ , որմնք առանց լսելու դաստապարտեցին զանոնք . իրենց հաւատքին և արարողութեանցը մէջ “ Աշակերտները ” ուզգափառ են , և այս իրողութիւնը ընդունուած է մինչեւ անդամ իրենց այն հակառակորդներէն որմնք առանց նախապաշտաման յարմար միջներով իրենց վրայ տեղեկութիւն ստացած են :

Անոնք կը քարոզեն սրտի փոփոխութիւն Յիսուս Քրիստոսի վրայ հաւատալով , վարուց վափառութիւն առ Աստուած ապաշխարտութեամբ , վիճակայ փոփոխութիւն Քրիստոսի մահուանը եւ մարմնոյն մկրտութեամբ : Տես Յով. Գ. 5. Հովկ. 2. 1-6 կող. Ա. 12. եւ Երբ. Ժ. 22

Կընդունին անոնք թէ Քրիստոնէական մկրտութիւնը “ Մեղայ թողութեան համար է ” թէ որ Հաւատքի և Ապաւխարութեան արդիւնքն է , “ Ան որ կը հաւատայ և կը մկրտուի պիտի վրկուի ” , Տես Մարկ. Ժ. 2. 16 “ Ապաշխարեցէք և ձեզմէ ամեն մէկը թող մկրտուի Յիսուսի Քրիստոսի անունովը մեղաց քողութեան համար և պիտի ընդունիք Սուրբ հոգիին պարզ եր ” Տես Գործ. Բ. 38

Բայց երախայները չեն մկրտեր , նախ որ սուրբ գերքը անոր վրայօք բան մը չըսեր , երկրորդ՝ որովհետեւ երախայից մկրտութիւնը առանց հաւատքի , ապաշխարութեան , կամ որտի փոփոխման , կամ հոգիին , կամ իրենց կամացը ինելուն անոնց օգուտ չի կընար ընել , երրորդ՝ որովհետեւ երախայից կարօտ չեն այսպիսի արարողութեան մը քանզի արդէն “ Աստանկներուն է երկնից Յագաւորութիւնը ”

Աշխարհիս մէջ չի կայ ժողովարդ մը որ “ Քրիստոսի Աշակերտներէն ” աւելի հասհատ կերպով հաւատայ Տէք Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութեանը , և անոնցմէ աւելի փառաւորէ մարդոց գրիկիչը , ու վլստուած սիրելլ և Անոր պատուիրանքները պահէելլ “ Սուրբ քաղաքին դռներէն ներս մանելու համար անոնցմէ աւելի կարեւոր համարի . Տես Յայտ. Ի. Բ. 14

“ Քրիստոսի Աշակերտները ” կը հաւատան թէ մեր Տէրոջը աշակերտները “ մէկ չարթի օրերը երբ մեկտեղ կուգային իրենց Տէրոջը հրամանին հնազանդելով “ Հաց կտրելով ” զինքը կը յիշէին և Անոր մահը կը պատմէին Տես Գործ. Բ. 42. Ի. 7. Ղուկ. Ի. Բ.

19. եւ Ա. Կոր. Ժ. 26. եւ իրենք ալ Քրիստոնէական անհրաժեշտ պարտաւորութիւն համարելով երբ “ մէկ արթի ” օրերը մեկտեղ կը հաւաքին Տէրոջը մահը յիշելով Անոր ընթրիքը կը կատարեն :

Անոնք հաւատար կայեւորութեամբ կընդունին հաւատք , ապաւխարութիւնն , Քրիստոս դաւանելը , Մկրտչիւնը , Տիրոջ անեւեր կանգելը , աղօքք , առանձին եւ ժողով քաջան պալտամւնքք , բարեսիրութիւնը , եւ Քրիստոնէական տնտեսութեան բարք պատուիրանաց կատարումը եւ բնաւ չեն քարոզեր կամ ընդունիք թէ ոմանք եւական են եւ ոմանք չեն , թէեւ վլստուած սիրելլ եւ Անոր պատուիրանքները պահէելլ ամենահրաժարական պարտաւորութիւն կը

համարին, բայց երբէք չեն յուսարթէ իրենց հնազանդոթեամբը կամ բարի վարմունքովը կրնան փրկութեան արժանանալ:

իրենց փրկութիւնը կը սեպհականեն Աստուծոյ չնորհքին իրբեւ սկզբնատիպ շարժողական պատճառ, Անեղծանելի բանին կամ Ուետարանին իրբեւ գործիաւոր պատճառ, եւ Հաւատոյ ու հնազանդութեան, իրբեւ գործակից պատճառ մարդուս հոգւոյն փրկութիւնը բոլոր այս միջոցներովը կատարել կը նպաստին:

Կը հաւատան նաեւ կը քարոզեն “վերստին ծնունդ”, ինչպէս որ կը սովորիմք Յովի, Գ, 5-8: Ա. Պետ, Ա, 23: Յակ, Ա, 18 Ա, Կոր, Դ, 15: Տիտոս Գ, 15: Եւ Եքք. Ժ. 22: և թէ Աստուծոյ որդիքը իրենց սրտերուն մէջը Քրիստոսի հոգին ունին ինչպէս որ կը սովորիմք Հոռվի, Ը, 15: Գալ. Դ, 6: “Ան որ Քրիստոսի հոգին չունի, իրեններէն չէ” Հոռվի, Ը, 9:

Անոնք կը հաւատան եւ կը քարոզեն նաեւ յաւիտենական եւ անվերջանալի երանութեան եւ պատժոյ սրդարոց եւ մեղաւորաց: Տես Մատք. ԻԲ. 46.

Ոմանց մոտացը մէջ սա սխալ տպաւորութիւնը մոտած է թէ “Աշակերանները”, թէ թիւով եւ թէ ազգեցութեամբ անհշան են, բայց, ընդհակառակը, Աստուծոյ ժողովուրդին մէջ դանուած բաժանման պատերը քակելու, եւ Քրիստոսի Եկեղեցին իւր առաքելական բարեկարգութեանը վերապարզներու փութացող եւ աղօթող այս ժողովուրդին ներքին զօրութիւնը յայտնի կը առենուի հետեւեալ անուրանալի իրութենէն որ, անցեալ քառասուն տարուան միջոցին մէջ վեց հարիւր հազար հոգի միացած են միայն Աստուծածաշունջի ճշմարտութեանը վրայ հիմնեալ, անցեալ մէկ քանի տարիներուն մէջ, տարեկան յիսուն հազարի չափ յարողներ եղան իրենց:

Անոնք ունին նաեւ քանի չափ համալսարաններ և նոյն չափ ալ կրօնական լրագիրներ Միացեալ Նահանգաց մէջ, բացի Անդ գիոյ, Քանատայի եւ Աւտորալիտի մէջ Եղածները և իրենց ազգեցութիւնը ամենալադ կերպով կը ծաւալի աշխարհին ամեն կողմը:

Զէ թէ իրբեւ անխսալ ապացոյց մը իրենց սկզբանցը յառաջ կը բերեմք այս իրողութիւնները, այլ իրբեւ պատասխան մը անոնց որոնք կը սեն թէ այս ժողովուրդը անհշան է եւ մտադրութեան արժանի չէ, նաեւ իրբեւ անուրանալի ապացոյց մը ցուցընելու թէ կրօնական ժողովուրդ մը կը նոյց մանիլ. եւ զարգանալ Աստուծածաշունջին ուրիշ դաւանութիւն մը չունենալով:

Անոնք արժանի են անկեղծ մտադրութեան, եւ ամէն անոնք որ այս “Զայնը”, կը լսեն եւ կը կարդան, ամենայն պատով հրաւիրեալ են իրենց ժողովյն ներկայ դանուիլ առանց նախապաշտման եւ կամ թէ բարեկամանկան կամ թշնամական ողիի, որ կարողանան “Ամէն բան փորձել եւ բարին ամուր բռնել”, ևթէ Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աւետարանին մէջ յայտնուած ճշմարտութեան համաձայն է իրենց քարոզութիւնը, թող հաւատան անոնց, եւ եթէ հակառակ է թո՛ղ մերժեն, բայց նախ եւ յառաջ թո՛ղ լսեն իրենց ականջներովը անոնց քարոզութիւնը, ինչու որ այս գարուս Քրիստոնէից եւ բոլոր աշխարհի փրկութեանը վերաբերեալ կենսական եւ կարևոր բաներ քարոզելու “Զայն”, կը բարձրացընեն:

“Գացէք բոլոր աշխարհ, ու աւետարանը քարոզեցէք բոլոր սաեղծուածներուն”, հրամանին հնազանդութեամբ “Քրիստոսի Աշակերանները”, Միացեալ Նահանգներէն գուրս օտար Երկիրներ նաեւ քարոզիներ լորկած են Քրիստոսի Աւետարանը քարոզելու, եւ մ.տ օրերը նաեւ թիւրքից ժողովուրդը յիշելով, իրենց Աստուծածանական դպրոցներուն մէջ գտատիարակեալ հայագգի Գեորգ Ն. Եիշմանները իւր հայրենիքը լուկիցին որ իւր ազգին եւ Երկրացիներուն Աւետարանին պարզ ճշմարտութիւնները քարոզէ իւր մայրենի լեզուովը եւ բնական կարեկցութեամբը:

Յիշեալ հայագգի միսիօնարը ներկայիս Պօլսոյ մէջ, Կոսկոյէն Վլանկա իջնելու Մակրեալ փողոցին թիւ Յ տան մէջ ամեն կիրակի օր կէս օրէն մէկ ժամյառաջ կը քարտէ, եւ կը հրաւիրէ բոլոր ճշմարտութիւնը սիրողները որ բայեհաճին ներկայ դանուիլ իւր քարոզներուն:

Ամենաբարին Առտուած չնորհէ՛ որ շուտ հասնի այն երջանիկ ժամանակը երբ բոլոր իր ժողովուրդը պիտի ըլլան մէկ, ինչպէս Քրիստոս եւ Հայոք մէկ են „, և այլ եւս բաժանումներ պիտի չըլլայ անոնց մէջը, “ամէնքը մի եւ նոյն խօսքը ունենան „, ամէնքը մէկ հօտ եւ մէկ հովիւ Յիսուս Քրիստոսի ոտքը նստած սովորին իր կամքը եւ կրկն իր հոգին, է այս զբողին աղօֆքը Ասսուծոյ սիրովը եւ երկնից յոյսովը:

3136